

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดย ธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี เก้าต้อนรับ ปี ใหม่ เพื่อนๆพนักงานอาจจะส่งมอบของขวัญปีใหม่ให้กัน ซึ่งควรใช้ความระมัดระวังในการเลือกรับ ของขวัญต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานที่มีนิติ สัมพันธ์กับ ลูก ค้า คู่ ค้า หรือ ผู้มี ส่วน ได้เสีย เช่น หน่วยงานจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานจำหน่ายบัตรโดยสาร หรือพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน เป็นต้น ฉบับนี้จึงขอ นำเสนอหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามหลักกฎหมายป.ป.ช. มาตรา ๑๐๓ และตามประกาศของคณะกรรมการป.ป.ช. รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้พนักงานปฏิบัติถูกต้อง ตามกฎหมายและเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำผิดกฎหมายที่อาจเกิดจากการกระทำอันรู้เท่าไม่ถึงการณ์

หลักกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๘ ประกอบกับ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด “ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ จาก บุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออก โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดย ธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการป.ป.ช. กำหนดบทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้น จากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี ด้วยโดยอนุโลม” สายทรัพย์สินบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร โดยกองป้องกันและตรวจสอบการประพฤติมิชอบ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ใคร ? อยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๑๒๘

“เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่ง” ได้แก่ บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่ง มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วย

ลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานของรัฐ (ตามมาตรา ๔ แห่งพ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒)

“ประโยชน์อื่นใด” หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่

- (๑) การรับบริการ เช่น การให้บริการซ่อมเครื่องมือฟรี
- (๒) การรับความบันเทิง เช่น การจัดภาพยนตร์มาให้ชม ได้บัตรดูละครสัตว์ฟรี จัดดนตรีมาให้ แต่ทั้งนี้ต้องให้ในนามของบุคคลนั้นๆ เป็นการเฉพาะตัว
- (๓) การลดราคา เช่น การมาใช้สนามกีฬาในราคาพิเศษ อาจคิดครึ่งราคา การลด ราคาเครื่องมือแพทย์ให้เป็นพิเศษ การลดราคายาที่จะซื้อที่คลินิกให้เป็นพิเศษ เป็นต้น
- (๔) การรับการฝึกอบรม เช่น การไปศึกษาอบรม ดูงาน สัมมนาทั้งในและ ต่างประเทศ โดยได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่าย ฯลฯ สายทรัพยากรบุคคลและกำกับกิจกรรมองค์กร โดยกองป้องกันและตรวจสอบการประพฤติมิชอบ ปี อยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๑๒๘ “ประโยชน์อื่นใด” หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า

หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การ รับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กำหนด หลักเกณฑ์และจำนวนสินทรัพย์หรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดย ธรรมจรรยา ไว้ดังนี้... ข้อ ๔ “ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดย อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้” ข้อ ๕ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตาม หลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดได้ ดังนี้...

- (๑) รับจากญาติที่ให้โดยเสน่หา ตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะานุรูป
- (๒) รับจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ซึ่งมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท
- (๓) การให้ที่เป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป เช่น มูลนิธิแห่งหนึ่งแจกของ ให้กับประชาชนทั่วไปคนละ ๕,๐๐๐ บาท โดยไม่ได้เลือกให้เฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ใด ผู้หนึ่ง

กรณีมีความจำเป็นต้องรับไว้

หากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด มีมูลค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท และมีความ จำเป็นต้องรับไว้เพื่อรักษา ไม้ตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดี จะต้องทำอย่างไร?? ● หากมีมูลค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นต้องรับไว้ เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพหรือความสัมพันธ์อันดี (ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่างตอบแทนในเรื่องการ ปฏิบัติงานบริษัทฯ)

- ๑) กรณีการเอื้อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งอาจจะมีผลต่อการตัดสินใจที่เกี่ยวกับงานใน หน้าที่ที่รับผิดชอบในวันข้างหน้า จะต้องจัดทำรายงานแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้บังคับบัญชาสูงสุด ขององค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้เพื่อให้ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาวินิจฉัยว่ามีเหตุผล ความเหมาะสม ความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่
- ๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ มีคำสั่งว่า ไม่สมควร รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สิน หรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที
- ๓) ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว เมื่อดำเนินการแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

บทกำหนดโทษ

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๒ กำหนดไว้ว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้ เพิ่มเติมด้วย.

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่ให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัว ได้แก่ คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดามารดาเดียวกัน เว้นแต่ เป็นการให้ที่เป็นปกติประเพณีนิยม ที่มีการให้ของขวัญแก่กัน และของขวัญที่ให้นั้นจะมีราคา หรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ไม่ได้

ข้อ ๖ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้บังคับบัญชา จะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลใน ครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในการบังคับบัญชามิได้เว้นแต่เป็นการรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตามปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ ของขวัญแก่กัน)

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับ ของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ เว้นแต่เฉพาะกรณี การรับของขวัญที่ให้ตามปกติ ประเพณีนิยมและของขวัญมีมูลค่าไม่เกินจำนวนที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ ข้อ ๑๒ เพื่อเป็นการ เสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชน ในการ แสดงความยินดี แสดงความปรารถนาดี ในโอกาส ต่างๆตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร แทนการให้ ของขวัญ การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญ ของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการประเภทอื่น หรือ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย

เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต และ
ประพฤติมิชอบ

เพื่อนๆพนักงานควรปฏิบัติตามหลักกฎหมายของ ป.ป.ช. มาตรา ๑๒๘ และประกาศ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดย จะต้องคำนึงว่ามูลค่าของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับ มีมูลค่า เกิน ๓,๐๐๐ บาทหรือไม่ รวมถึงปฏิบัติตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับ ของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ด้วย หากฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตาม อาจมีโทษทางวินัย ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว และอาจมีโทษจำคุกตามกฎหมาย ป.ป.ช. ได้เลยทีเดียว นอกจากนี้ การให้และรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่ ความเสี่ยง ต่อการประพฤติมิชอบ และยังเป็นการทำลายชื่อเสียงของตัวเอง รวมถึง ทำลายชื่อเสียงขององค์กรด้วยนะ ครับ